

कुत्र्यांमुळे निर्माण होणाऱ्या वाढत्या
समस्यांकरीता ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य
संस्थांची देखरेख समिती स्थापन
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: याचिका-२०१७/प्र.क्र.४१८/पंरा-३

बांधकाम भवन, मझबान पथ, फोर्ट

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२

तारीख: २० जानेवारी, २०१८.

वाचा -

- १) शासन निर्णय नगर विकास विभाग क्रमांक याचिका-२०१६/प्र.क्र.२७५/नवि-२०,
दि. ११.०८.२०१६
- २) शासन परिपत्रक नगर विकास विभाग क्रमांक:- याचिका-२०१६/प्र.क्र. २७५ /नवि-२०
दि.११.११.२०१६

प्रस्तावना -

कुत्र्यांमुळे निर्माण होणाऱ्या वाढत्या समस्यांकरीता स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी उपाययोजना करण्यासाठी शासनास निर्देश देण्याबाबत मा. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली येथे याचिका (याचिका क्र. ६९१ / २००९ Animal welfare board of India V/s. People for Elimination of Stray Troubles and others) दाखल करण्यात आली आहे. सदर याचिकेच्या अनुषंगाने ॲनिमल वेल्फेअर बोर्ड ऑफ इंडिया, केंद्र शासन यांनी सर्वोच्च न्यायालयात शपथपत्र सादर केले आहे. सदर याचिकेच्या अनुषंगाने मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशास अनुसरून कुत्र्यांची वाढती संख्या मर्यादीत ठेवण्यासाठी, रेबीज निर्मुलनासाठी आणि मनुष्य-कुत्रा संघर्ष टाळण्यासाठी नगर विकास विभागाने संदर्भाधीन क्र.१ च्या शासन निर्णयान्वये राज्यस्तरीय देखरेख समिती स्थापन केली असून त्यात सदर समितीची कार्ये नमूद केली आहेत. सदर राज्यस्तरीय समितीचे आयुक्त तथा संचालक, नगर परिषद प्रशासन संचालनालय हे सदस्य सचिव तर सचिव (ग्रामविकास) हे सदस्य आहेत.

२. उपरोक्त याचिकेच्या अनुषंगाने मा.सर्वोच्च न्यायालयाने राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी करावयाच्या कार्यवाहीबाबत दि. ०४.१०.२०१६ रोजी दिलेल्या निर्देशाप्रमाणे नगर विकास विभागाने संदर्भाधीन क्र.१ च्या शासन निर्णयान्वये कुत्र्यांमुळे निर्माण होणा-या वाढत्या समस्यांकरीता नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांची देखरेख समिती स्थापन केली आहे. त्यानुषंगाने कुत्र्यांमुळे निर्माण होणा-या वाढत्या समस्यांकरीता ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांची देखरेख समिती स्थापन करण्याची बाब शासन स्तरावर विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

३. मा. सर्वोच्च न्यायालयाने सदर प्रकरणी दि. ०४.१०.२०१६ रोजी दिलेल्या आदेशाचे सर्व ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी काटेकोरपणे पालन करावे. सदर आदेशात नमूद केल्यानुसार प्रत्येक ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी Animal Birth Control (Dogs) Rules, २००१ अन्वये खालीलप्रमाणे Animal Birth Control Monitoring Committee स्थापन करावी.

Formation of Committee : A monitoring committee consisting of the following persons shall be constituted by the local authority namely

- (a) Commissioner / Chief of the local authority, who shall be the ex-officio Chariman of the Committee.
- (b) A representative of the Public Health Department of the local authority.
- (c) A representative of the Animal Welfare Department if any of the local authority.
- (d) A veterinary doctor
- (e) A representative of the district Society for Prevention of Cruelty of Animals (SPCA)
- (f) At least two representatives from the Animal Welfare Organizations operating within the said local authority.

४. उपरोक्त प्रमाणे स्थापन झालेली समिती खालीलप्रमाणे काम करेल.

Functions of the Committee : The committee constituted under rule 4 shall be responsible for planning and management of dog control programme in accordance with these rules. The committee may

- (a) issue instructions for catching, transportation, sheltering, sterilization, vaccination, treatment and release of sterilized vaccinated or treated dogs.
- (b) authorize veterinary doctor to decide on case to case basis the need to put to sleep critically ill or fatally injured or rabid dogs in a painless method by using sodium pentathol. Any other method is strictly prohibited.
- (c) create public awareness, solicit co-operation and funding.
- (d) provide guidelines to pet dog owners and commercial breeders from time to time.
- (e) get a survey done of the number of street dogs by an independent agency.
- (f) take such steps for monitoring the dog bite cases to ascertain the reasons of dog bite, the area where it took place and whether it was from a stray or pet dog.
- (g) keep a watch on the national and international development in the field of research pertaining to street dogs° control and management, development of vaccines and cost effective methods of sterilization, vaccination, etc.

५. जिल्हा परिषदेतर्गत स्थापन झालेल्या सदर समितीने केलेल्या कार्यवाहीबाबतचा मासिक अहवाल शासनास सादर करणे आवश्यक आहे. याकरीता जिल्हा परिषद स्तरावर जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी व विभागीय आयुक्त स्तरावर उपायुक्त (विकास), विभागीय आयुक्त कार्यालय यांची समन्वय अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात येत आहे. जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी यांनी त्यांच्या जिल्ह्याचा अहवाल उपायुक्त (विकास) यांचेकडे प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत सादर करावा. उपायुक्त

(विकास) यांनी त्यांच्या अधिनस्त जिल्ह्यांचा एकत्रित अहवाल प्रत्येक महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत शासनास सादर करावा.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१८०१२०१३३९१४१०२० असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(रा.अ.ताठरे)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. विरोधी पक्षनेते, दोन्ही सभागृह, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई
२. सर्व सन्माननीय विधानसभा/ विधानपरिषद व संसद सदस्य
३. मा. राज्यपाल महोदय यांचे सचिव
४. मा. मुख्यमंत्री महोदय यांचे प्रधान सचिव / सचिव
५. सर्व मा. मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
६. सचिव, अॅनिमल वेल्फेअर बोर्ड ऑफ इंडिया, चेन्नई (पत्राने)
७. मा. मुख्य सचिव यांचे उपसचिव
८. अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव सर्व मंत्रालयीन विभाग.
९. विभागीय आयुक्त (सर्व विभाग)
१०. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
११. आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, वरळी, मुंबई
१२. उपायुक्त (विकास) विभागीय आयुक्त कार्यालय (सर्व)
१३. उप संचालक, पशुसंवर्धन विभाग
१४. निवडनस्ती (कार्यासन पंरा-३)